

Recent, profesorul universitar, doctorul habilitat în filosofie Teodor N. Țirdea a împlinit frumoasa vârstă de 75 de ani. Bilanțul activității sale demonstrează o elocvență de savant și remarcabil pedagog, o figură importantă a mediului științific din țară.

Teodor Țirdea a văzut lumina zilei la 26 august 1937, în satul Sobari, județul Soroca (România) din părinții Anastasia (născută Donos) și Nicolae Țirdea. Ambii părinți provin din agricultori răzeși harnici și vrednici. În familie a înșușit marile adevăruri ale vieții, dragostea de muncă, dăruirea totală de sine, respectul față de oameni, simțul datoriei și al responsabilității.

A studiat la școala gimnazială din satul natal (1944-1948), apoi în s. Bădiceni r-nul Zgurița (1948-1951) și la școala de cultură generală nr.1 din orașul Soroca (1951-1954). A absolvit Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Institutul Politehnic din Harkov, facultatea Automatică și Aparate de construcție. Teodor Țirdea a activat în calitate de învățător de fizică și matematică la școala de șapte ani din satul Valea Trestieni și apoi la cea din Grozești, Nisporeni. Între anii 1962 și 1969 a predat matematica și fizica la colegiul de industrie a produselor lactate din orașul Harkov.

Se spune că omul sfințește locul. Îl sfințește prin faptele sale de zi cu zi, prin căutări neîntrerupte, prin devotament și muncă de sacrificiu, prin convingerea că în ultimă instanță adevărul va triumfa. Așa este profesorul universitar Teodor Țirdea. În 1969 revine în Moldova unde, un anumit timp, a activat în organele comsomoliste și cele de partid. În perioada anilor 1975-1977 a deținut funcția de decan al Facultății de instruire a studenților de peste hotare și, apoi - prorector al Universității de Stat din Chișinău. În perioada anilor 1985-1987 activează în calitate de șef al Secției de instruire în științe socio-umane a Ministerului Învățământului superior și mediu de specialitate din RSSM, iar din 1987 și până în 2008 - șef al catedrei Filosofie (din 1999 Filosofie și Bioetică) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, unde și până azi muncește cu osârdie în calitate de profesor universitar.

Domnia sa și-a edificat o carieră științifică strălucită, începând cu studiile în doctorat. Între anii 1972-1975 este doctorand al catedrei de Filosofie a Universității de Stat din Chișinău, avându-l ca coordonator științific pe ilustrul filosof Arcadie Ursul, academician al AȘM și profesor universitar la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova. La 1 octombrie 1975 susține cu succes teza de doctor în filosofie cu un subiect novator pentru acele timpuri: „Problema informației sociale”, iar în martie 1992 - teza de doctor habilitat în filosofie cu tema „Informatizarea, cunoașterea și dirijarea socială: probleme filosofico-metodologice și sociale”. În 1992 i se conferă titlul științifico-didactic de profesor universitar.

Profesorul universitar Teodor Țirdea participă în cel mai activ mod în viața științifică a Republicii Moldova în calitate de membru al Consiliului Redacțional al Revistei de Filosofie și Științe Politice a AȘM, al Consiliilor științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în domeniile filosofiei, sociologiei, științe politice de pe lângă AȘM și USM, vice-președinte al Comisiei de experți a CNA, președinte al Asociației de Bioetică din R.Moldova,

director al Centrului Național de Bioetică din R. Moldova, membru al consiliului redacțional al revistei „Bioetica” din Federația Rusă etc.

În calitate de conducător sau coordonator științific, profesorul universitar Teodor Țirdea a pregătit 8 doctori și un doctor habilitat în filosofie. La etapa de definitivare se află încă 7 teze de doctor și trei de doctor habilitat. Remarcăm, în mod deosebit, faptul că activitatea științifică a prof. universitar Teodor Țirdea este cu adevărat impresionantă. Până în prezent domnia sa a publicat 331 de lucrări științifice, dintre care 31 de monografii, manuale, dicționare, suporturi de curs etc., dintre care menționăm manualul „Filosofia cu cursul de Bioetică”, „Dicționarul de filosofie și bioetică”, publicații unice în Republica Moldova și chiar în Europa.

Nivelul înalt de cugetare filosofică, de idei și concepte novatoare și originale au fost prezentate de către profesorul Teodor Țirdea la mai multe congrese, simpozioane și conferințe științifice naționale și internaționale. Poziția sa fermă, consecventă și argumentată este mult apreciată în Republica Moldova și peste hotarele ei, Domnia sa fiind recunoscut drept un adevărat specialist în materie de teorie a supraviețuirii omenirii, a bioeticii, informaticii și informatizării, sinergeticii, ciberneticii, noosferologiei, ecologiei.

În acest context, Teodor Țirdea este fondatorul și promotorul Școlii Științifice Naționale de Bioetică, aceasta având un scop bine determinat - elaborarea teoretică și aplicarea în practică a problemelor privind dezvoltarea durabilă a omenirii, asigurarea securității umane, în special pentru medicină, în condițiile epocii tehnologiilor avansate, a progresului științifico-tehnic, dar și a consecințelor nefaste ale acestuia.

Consemnăm, în mod deosebit, că activitatea de cercetare a prof. univ. Teodor Țirdea este axată, în special, pe elaborarea strategiei de supraviețuire a omenirii din perspectiva paradigmelor informaționale, intelectuale, bioetice și noosferice. Astfel, a fost creată și o nouă direcție științifică interdisciplinară - noosferologia, aceasta având menirea de a fundamenta un concept teoretic nou, cu metode, soluții și mecanisme originale, apte de a rezolva problemele referitoare la existența umană și, în special, a strategiei biosferico-compatibilă. Domnia sa înaintează ideea privind promovarea stringentă a unității bioetizării și noosferizării sociumului, fapt care poate fi realizat prin două paradigme de asigurare a dezvoltării inofensive - paradigma etică și cea bazată pe intelect.

În vasta sa activitate științifică, profesorul universitar Teodor Țirdea colaborează cu savanți și filosofi de prestigiu din România, Belarusi, Ucraina, Federația Rusă, Franța, Italia, Canada, SUA ș. a.

Activitatea prodigioasă multilaterală a profesorului Teodor Țirdea, meritele deosebite pe tărâmul didactico-științific și managerial au fost înalt apreciate de societate. Domnia sa este cavaler al Ordinului Gloria Muncii, Eminent al Învățământului Public din R. Moldova, deținător al multor distincții și diplome, membru titular al Academiei de Informatică a Ucrainei (1992), al Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU (1996) și al Academiei Internaționale de Noosferă (Dezvoltare durabilă) - 1998.

Erudiția înăscută, verticalitatea, exigența în tot ce face, responsabilitatea, profesionalismul și munca asiduă au contribuit la faptul că este stimat și respectat de colegii de catedră și comunitatea universitară din țară și de peste hotare, de studenți și doctoranzi. Iar toți acei care i-au ascultat prelegerile minunate îi sunt profund recunoscători pentru cunoștințe și bogata experiență de viață, împărtășită cu multă generozitate.

Cu prilejul împlinirii onorabilei vârste de 75 de ani, colectivul USMF „Nicolae Testemițanu” îi dorește multsimatului profesor și cercetător Teodor Țirdea multă sănătate, noi realizări pe tărâmul științific, bucurii și recunoștință de la numeroșii discipoli.

Ion Ababii, dr. h., profesor, academician
Rector al USMF „Nicolae Testemițanu”